

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om stöd för utveckling av landsbygden och lag om ändring av lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om stöd för utveckling av landsbygden och lag om ändring av lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden (RP 192/2006 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 41/2006 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Heimo Hanhilahti, äldre regeringssekreterare Susanna Paakkola, äldre regeringssekreterare Elma Solonen, överinspektör Sirpa Karjalainen och överarkitekt Raija Seppänen, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- regeringssekreterare Tuula Manelius, inrikesministeriet
- industriråd Heikki Vesa och överinspektör Raimo Puhto, handels- och industriministeriet

- professor i jordbrukspolitik Hilikka Vihinen, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi
- forstmästare Airi Matila, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- utvecklingschef Pekka Selkälä, Lapplands arbetskrafts- och näringscentral
- jurist Kirsi Palmi, Birkalands arbetskrafts- och näringscentral
- avdelningschef Esko Koskenkorva, Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- företagsutredare Jukka Saarni, Sydöstra Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- utvecklingschef Pekka Kärkkäinen, Norra Savolax arbetskrafts- och näringscentral
- juristsekreterare Heikki J. Hyvärinen, Sameetinget
- byråchef Matti Särkelä, Renbeteslagsföreningen
- forskningschef Perttu Pyykkönen, Pellervo ekonomiska forskningsinstitut
- direktör Olli-Pekka Väänänen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- direktör Päivi Kiviranta, Finlands 4H-förbund
- generalsekreterare Risto-Matti Niemi, Bya-verksamhet i Finland rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— finansministeriet
— miljöministeriet
— Finlands näringsliv rf

— ProAgria Maaseutukeskusten Liitto
— Svenska Lantbruksproducenternas Central-
förbund SLC
— Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om stöd för utveckling av landsbygden. Till lagens tillämpningsområde hör stöd som beviljas för att förbättra villkoren och konkurrenskraften för landsbygdsföretagen, göra näringsverksamheten mångsidigare och förbättra livskvaliteten för dem som är bosatta på landsbygden. Lagen tillämpas på stöd som delfinansieras med Europeiska gemenskapens medel och på stöd som helt finansieras med nationella medel. Den gäller stöd enligt landsbygdsutvecklingsprogrammet och stöd som administreras inom ramen för separata stödssystem. I den finns bestämmelser om företagsstöd och projektstöd, om de allmänna och särskilda förutsättningarna för beviljande av sådana stöd och om stödvillkoren. Dessutom har den bestämmelser om de stödbeviljande myndigheterna och deras uppgifter och befogenheter.

Regeringen föreslår också att lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden ändras. I lagen görs dels ändringar som hänför sig till grundandet av Landsbygdsverket, dels vissa tekniska ändringar.

Bestämmelsen om teknisk hjälp i lagen om stöd för utveckling av landsbygden föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. I övrigt avses lagen träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms särskilt genom förordning av statsrådet. Lagen om ändring av lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden avses träda i kraft den 1 maj 2007. Propositionen hänför sig till statsbudgeten för 2007 och avses bli behandlas i samband med denna.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att under nästa programperiod, 2007—2013, kommer Europeiska gemenskapens finansiering av landsbygdsutvecklingsåtgärder att primärt koncentreras till Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (nedan landsbygdsfonden). Enligt planerna ska stöden beviljas inom ramen för av EG godkända landsbygdsutvecklingsprogram. Finansieringen av landsbygdsutvecklingsåtgärder som delvis finansieras med medel från EG kan dock fortfarande kompletteras genom stöd som finansieras helt med nationella medel, vilka kan beviljas inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogram eller inom särskilda stödssystem.

Avsikten är att genom den föreslagna lagen föreskriva om stöd som beviljas för att utveckla näringsverksamheten på landsbygden och förbättra livskvaliteten för landsbygdsbefolkningen. Bestämmelser om kompensationsbidrag, miljöstöd och stöd för vissa andra åtgärder som främjar ett hållbart utnyttjande av förnybara naturtillgångar utfärdas särskilt. Strukturstöd för jordbruk samt för renhushållning och naturnäringsringar kommer också framöver att beviljas inom ramen för lagen om finansiering av landsbygdsnäringsringar, skoltlagen och lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsringar.

Regler för stöd som finansieras med medel från landsbygdsfonden finns i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsut-

veckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), nedan EG:s landsbygdsförordning. Landsbygdens utvecklingsåtgärder har i förordningen indelats i olika axlar. I den första axeln ingår åtgärder som syftar till att förbättra konkurrenskraften inom jord- och skogsbruket. Sådana åtgärder är i synnerhet investeringsstöd för att modernisera jordbruksföretagen, startstöd för unga jordbrukare, stöd för att förbättra yrkeskunskapen hos lantbrukets aktörer och stöd för att höja värdet på jord- och skogsbruksprodukter. I axel två ingår åtgärder för att förbättra miljön och landsbygden, av vilka särskilt kan nämnas miljöstödet och kompensationsbidraget. Den tredje axeln är sammansatt av åtgärder som syftar till att diversifiera ekonomin och förbättra livskvaliteten på landsbygden. Dessa är i synnerhet stöd för diversifiering till annan verksamhet än jordbruk, stöd för etablering och utveckling av mikroföretag och stöd för utveckling av byarna och bevarande av kulturarvet på landsbygden. Den fjärde axeln har reserverats för åtgärder som genomförs med hänsyn till Leaderdimensionen. Utskottet vill framhålla att medlemsstaten i sitt nationella program definierar de åtgärder som den kommer att ta i bruk, antingen delvis finansierade med medel från gemenskapen eller helt finansierade med nationella medel. Landsbygdsfondens andel fastställs skilt för varje axel i det beslut genom vilket kommissionen godkänner programmet.

Den aktuella propositionen omfattar en del av den första axeln samt hela axel 3 och 4. Riksdagen håller också på att behandla en proposition med förslag till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (RP 217/2006 rd), som i sin tur omfattar axel 2. Utskottet påpekar vidare att meningen är att 2008 sätta i kraft bestämmelser på lagnivå gällande stödet för främjande av jordbruksinvesteringar. I det paketet ingår, av åtgärderna i den första axeln, de nationellt finansierade jordbruksinvesteringarna samt nästa överenskommelse gällande artikel 141 i anslutningsakten för Finland.

Som ovan konstaterats är det tänkt att stöden beviljas inom ramen för EU-godkända nationella program för landsbygdsutveckling. Finlands förslag till landsbygdsutvecklingsprogram för Fastlandsfinland för 2007—2013 innefattar de åtgärder för landsbygdsutveckling som ska vidtas i Finland, landskapet Åland undantaget, under programperioden 2007—2013. Enligt information till utskottet har åtgärderna i programförslaget beretts i ett flertal breda arbetsgrupper, som jord- och skogsbruksministeriet tillsatte i fjol. I beredningsarbetet har inom ramen för arbetsgrupperna deltagit dels myndigheter, dels berörda grupper, bl.a. företrädare för producentorganisationer, rådgivande organisationer och olika frivilligorganisationer (t.ex. natur- och djurskyddsorganisationer) samt för forskningsinstitut och lokala aktionsgrupper. Statsrådets allmänna sammanträdde godkände den 3 augusti 2006 strategin för utveckling av landsbygden och Finlands förslag till landsbygdsutvecklingsprogram för Fastlandsfinland.

Utskottet understryker att den områdesbaserade dimension som utformats i gemenskapsinitiativprogrammet Leader har integrerats i det nationella programmet för den kommande programperioden. Leaderdimensionen, där lokala aktionsgrupper deltar i planeringen och genomförandet av programmet, kan användas inom programmets alla axlar. Ansvaret för valet av åtgärder som genomförs i samverkan med lokala aktionsgrupper har överlåtits till medlemsstaten. I Finlands programförslag har finansieringen enligt Leaderdimensionen fördelats mellan alla axlar. Leadergrupperna kan finansiera alla åtgärder enligt axlarna 3 och 4. I fråga om axlarna 1 och 2 kan Leaderdimensionen användas i en del av åtgärderna.

När det gäller EG:s landsbygdsförordning påpekar utskottet att den största förändringen för stödtagarna jämfört med det nuvarande systemet hänger samman med de stöd som beviljas för att diversifiera näringsverksamheten på landsbygden. I fortsättningen kan som landsbygdsutvecklingsåtgärder också stödjas annan företagsverksamhet än sådan som bedrivs i anknytning till jordbruk eller verksamheten i före-

tag som samarbetar med jordbruksföretag. Detta medger ett mer heltäckande stödsystem för skapande av arbetstillfällen och försörjningsmöjligheter på landsbygden.

Propositionens målsättning, dvs. att diversifiera näringsverksamheten på landsbygden, främja jordbruksprodukternas konkurrenskraft, förbättra landsbygdsföretagens villkor och konkurrenskraft samt förbättra landsbygdsbefolkningen trivsel och levnadsförhållanden, är helt på sin plats, menar utskottet. Särskilt viktig är ambitionen att förenkla den lagstiftning som reglerar stöden för landsbygdsutveckling. De EU-finansierade och helt nationellt finansierade stöd som ingår flera olika program under den innevarande programperioden utgör en helhet som är svår att överblicka och behärska för såväl myndigheter som stöddagare. Regeringen framhåller i motiven att genom att koncentrera finansieringen av EG-stöd som beviljas för utveckling av landsbygden till program som finansieras med medel från landsbygdsfonden och göra lagstiftningen om dessa enhetlig kan man nationellt utarbeta en enhetlig rättsgrund för de företags- och projektstöd som hänför sig till landsbygdsutveckling.

När det gäller propositionens ambition att förenkla lagstiftningen vill utskottet dock hänvisa till utlåtandet från grundlagsutskottet. Grundlagsutskottet menar att det föreliggande lagförslaget precis som hela regelverket om landsbygden fortfarande är svårtillgängligt och svårbegripligt. Enligt utlåtandet är en orsak att landsbygden och landsbygdsekonomin regleras i en mängd rättsakter både på EG-nivå och nationellt. Den nationella lagstiftningen bygger dessutom i stor utsträckning på delegering genom lagstiftning. Den splittrade och svårtolkade normgrunden, som dessutom hela tiden förändras, kan enligt grundlagsutskottet inte anses tillfredsställande. Att lagstiftningen om en specifik näring befinner sig i ett sådant tillstånd kan inte anses korrekt med hänsyn till vad som sägs om näringsfriheten i grundlagens 18 § och garantier-na för en god förvaltning i 21 §.

Stöd som finansieras med EG-medel ska betalas ut med iakttagande av kraven i gemenskaps-

lagstiftningen. Genom propositionen kommer grundläggande bestämmelser om förutsättningarna och villkoren för beviljande och utbetalning av stöd samt om de verkställande myndigheternas och lokala aktionsgruppers uppgifter och befogenheter att lyftas upp på lagnivå. I den föreslagna lagen om stöd för utveckling av landsbygden finns bestämmelser om stödsystemets grunder. Utskottet vill dock med hänvisning till det ovan sagda fästa uppmärksamheten vid att det i förslaget ingår flera bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser om stödsystemets detaljer och att meddela tekniska föreskrifter som behövs för att genomföra stöden och som främst gäller myndigheternas och de lokala aktionsgruppernas förfarande. Utskottet ser det som ytterst angeläget att samma förfaranden såvitt möjligt används för att administrera stöden, oavsett finansieringskälla.

Det första lagförslaget i propositionen gäller företagsstöd och projektstöd för utveckling av landsbygden. Dess uttryckliga syfte är att föreskriva om de stöd för utveckling av företagsverksamheten på landsbygden och förbättring av landsbygdsbefolkningens livskvalitet som ingår i det EG-medfinansierade programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. Utskottet påpekar att lagen tillåter motsvarande stöd som helt finansieras med nationella medel, förutsatt att adekvata medel finns avsatta i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utveckling. Lagförslaget ingår i lagpaketet för en totalöversyn av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999).

I lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden (532/2006) föreslår regeringen ändringar som följer av att Landsbygdsverket inrättats. Landsbygdsverket ska enligt lagen vara den centrala myndighet som ansvarar för planeringen, utvecklingen och övervakningen av programgenomförandet.

Utskottet konstaterar att man inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde kun-nat bevilja företagsstöd närmast för annan företagsverksamhet som bedrivs i anknytning till jordbruk. Till den främsta målgruppen har hört

företagarfamiljer men också företag med koppling till jordbruk som gett sysselsättning motsvarande 3 årsverken. Sammantaget finns det ca 23 550 sådana flerbranschgårdar. Stöd till företag utan lantbruksanknytning samt för första gradens förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter har huvudsakligen betalats ut via stödsystem inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde. Utskottet vill med kraft understryka att stöd härnäst i princip kan beviljas mikroföretag på landsbygden, oavsett bransch. Men samtidigt kvarstår stödet till företag med lantbruksanknytning. Utskottet välkomnar ändringen i och med att stödsystemet blir mycket smidigare på denna punkt och att ingen därmed förlorar på systemet. Å andra sidan har utskottet gjorts uppmärksam på att vissa branschspecifika begränsningar kan bli aktuella till följd av gemenskapslagstiftningen och programmet.

Enligt propositionen kommer utvecklingen av företagsverksamheten på landsbygden företrädesvis att ske med hjälp av start-, investerings- och utvecklingsstöd till mikroföretag. Det finns ca 96 300 sådana mikroföretag på landsbygdsområden som kunde ansöka om stöd hos arbetskrafts- och näringscentralerna. Dessutom kommer stödsystemet att innefatta investerings- och utvecklingsstöd till små och medelstora företag för första gradens förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter. Stora företag avses emellertid inte få något stöd.

Utskottet noterar också att jordbruksföretag enligt lagförslaget kan få startstöd för att utvidga verksamheten utanför jordbruket exempelvis i riktning mot förädling eller marknadsföring av jordbruksprodukter eller agroturism. Stöd kan beviljas både för att inleda verksamhet och för att utvidga den. Dessutom kan jordbruksföretag få utvecklings- och investeringsstöd för utveckling av annan företagsverksamhet, oavsett om det handlar om att inleda företagsverksamhet eller att bedriva sådan.

Vad projektstöden beträffar konstaterar utskottet att de stöd som hittills beviljats för utvecklingsprojekt gått till de mest varierande ändamål, t.ex. utveckling av en bygemenskap,

forskning och utveckling samt utbildning. Stöd har kunnat beviljas såväl offentligrättsliga och privaträttsliga samfund som stiftelser och fysiska personer. Det har gått att få stöd bl.a. för kostnaderna för anställning av personal samt upphandling av varor och tjänster, men också för anskaffning av nödvändiga anläggningstillgångar.

Också framöver ska det enligt propositionen kunna beviljas stöd för ett utvecklingsprojekt som syftar till att utveckla landbygdsnäringarna och boendemiljön på landet. Förutom stöd för utvecklingsprojekt kommer det att finnas stöd för allmännyttiga investeringsprojekt och stöd för utbildningsprojekt. Utskottet välkomnar propositionens försök att också på denna punkt tydliggöra systemet på författningsnivå genom att föreskriva om åtgärdsspecifika stöd. Offentligrättsliga eller privaträttsliga samfund samt stiftelser ska fortsatt kunna få stöd för utvecklingsprojekt eller allmännyttiga investeringsprojekt. Däremot föreslås det att fysiska personer och företag, offentliga företag (t.ex. kommunala utvecklingsbolag) undantagna, inte längre ska beviljas dessa stöd. Däremot kan stöd för utbildningsprojekt också beviljas privata företag. För fysiska personer och lokala aktörer såsom byföreningar skapas ett nytt stöd för samordningsprojekt. Här vill utskottet påpeka att det handlar om en nytt stöd som avviker från andra projektstöd och vars huvudsakliga ändamål är att uppmuntra lokala aktörer att aktivt ta del i landsbygdsutvecklingen och att samla lokalt förankrade småskaliga projekt som lämpligen kan behandlas centraliserat. Stöd för samordningsprojekt beviljas lokala aktionsgrupper som i förhållande till finansören ser till att projektet genomförs.

Utskottet vill i detta sammanhang också lyfta fram skogen som en viktig faktor för att landsbygden ska förbli livskraftig och utvecklas. Därför är det viktigt att skogens centrala roll i utvecklingen av landsbygden noteras i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. De föreslagna bestämmelserna bör tillåta att skogen och tränäringen utgör ett mångsidigt element i utvecklingen av näringsverksamheten på landsbygden. Dessutom är det viktigt att mikroföretag som bedriver skogsbruk kan få

stöd på samma villkor som andra företag på landsbygden.

När det gäller propositionens samhälleliga effekter vill utskottet sätta fokus på det som sägs i motiven, nämligen att man genom åtgärderna i propositionen också kan stödja kvinnors företagsamhet på landsbygden, där många branscher av tradition är mansdominerade. Utskottet vill också lyfta fram ungdomens roll som landsbygdsutvecklare. Det är en grupp som dels behöver företagarbildning, dels är en aktör med potential att utveckla bysamhällen.

I den budgetplan Europeiska rådet antog i december 2005 uppgick EG-stödet för utveckling av landsbygden till sammanlagt 69,75 miljarder euro, varav 18,91 miljarder euro för de gamla medlemsstaterna. Rådet bestämde den 19 juni 2006 hur de sammantagna landsbygdsfondsmedlen skulle slås ut per år under programperioden 2007—2013. Dessutom fattade kommissionen den 29 augusti 2006 beslut om hur de s.k. moduleringsmedel som följer av den i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 föreskrivna justeringen av direktstöd till jordbruket ska fördelas mellan medlemsstaterna 2006—2012. Utifrån dessa beslut öronmärkte kommissionen den 12 september 2006 hur mycket pengar respektive medlemsstat får från landsbygdsfonden, moduleringsmedlen inkluderade.

De medel från landsbygdsfonden (inkl. moduleringsmedel) Finland får beräknas uppgå till 2 080 miljoner euro. I strategin föreslås det att detta belopp ska fördelas mellan landsbygdsutvecklingsprogrammet för Fastlandsfinland respektive Åland så att Fastlandsfinland får 2 063 miljoner euro. Moduleringsmedlen (128 miljoner euro) avsätts för miljöstöd för jordbruket.

Om man utgår från en jämförelse av de reella priserna minskar den EG-finansiering Finland får med ca 30 procent jämfört med den EG-finansiering som under programperioden 2000—2006 finns att tillgå för landsbygdsutveckling, framhåller utskottet. Meningen är att den minskade medfinansieringen från EG ska kompenseras med nationella medel, som också ska beakta inflationsutvecklingen genom att öka den offentliga finansieringen av landsbygdsutvecklings-

programmet för Fastlandsfinland ökar med nominella 1,3 procent jämfört med de medel för landsbygdsutveckling som finns att tillgå för motsvarande ändamål 2000—2006.

Som ovan konstaterats kommer finansieringen av annan företagsverksamhet än sådan som har lantbruksanknytning att under nästa period utvidgas till att även gälla företag utan anknytning till jordbruk. Den finansiella ramen för diversifiering av jordbruket, etablering och utveckling av mikroföretag samt främjande av turistnäringar blir ca 10 procent större än under innevarande period. Av en utredning till utskottet framgår också att den offentliga finansieringen, alltså pengarna från EU, staten och kommunerna, för etablering och utveckling av mikroföretag ökar från nuvarande 28 miljoner till 150 miljoner euro.

Utskottet vill också påpeka att under perioden 2000—2006 har finansieringen till lokala aktionsgrupper på landsbygden skett inom ramen för ett flertal program. I Leaderprogrammet har 110 miljoner euro använts för ändamålet, i mål 1-programmen ungefär 18 miljoner euro, i Almaprogrammet 67 miljoner euro samt nationellt i programmet POMO+ och för administrering av verksamheten totalt 20 miljoner euro. Den offentliga finansieringen av aktionsgrupperna uppgår under programperioden till sammanlagt 214 miljoner euro. Som offentlig finansiering räknas pengar från EU, staten och kommunerna. Under programperioden 2007—2013 kommer den offentliga finansieringen att uppgå till 242 miljoner euro. Den finansiella ramen för axeln växer med ca 13 procent. Den nationella medfinansieringen minskar något.

På tal om den innevarande programperioden har det påpekats för utskottet att grupperna kom i gång med sin verksamhet först 2001, då också arbetskrafts- och näringscentralerna började betala ut stöd för andra lokala program. En del grupper startades först 2002—2003. Finansieringen till ALMA-grupper upphörde i praktiken 2005. År 2006 finns det nationella ELMA-medel att använda också för administrering av aktionsgrupper. Programperiodens finansiella ram för regional utveckling förbrukades med andra ord

på 5—6 år i stället för på 7 år. Likaså förbrukades alla medel för regional utveckling och företagsfinansiering som arbetskrafts- och näringscentralerna disponerade över. Men det har påpekats att det går att jämföra programperioderna med varandra på flera olika sätt. I de förhandlingar som till följd av den minskade EU-finansieringen nästa programperiod fördes om de nationella medlen användes som jämförelseobjekt bara uppgifter som går att få direkt ur budgeten för hela programperioden.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

2 §. I paragrafmotiven sägs det att på de stöd som ingår i lagförslaget tillämpas med vissa undantag som allmän lag statsunderstödslagen (688/2001). Trots det saknar paragrafen en uttrycklig bestämmelse om hur den föreslagna lagen förhåller sig till statsunderstödslagen, konstaterar utskottet. Enligt uppgift skulle statsunderstödslagen med hänsyn till den nya lagens innehåll inte bli tillämplig på särskilt många punkter när det gäller beslut om och återkrav av stöd enligt den nya lagen. Som kompletterande föreskrifter av detta slag kunde eventuellt statsunderstödslagens bestämmelser om handräckning (18 §) och solidariskt ansvar (27 §) samt om statsbidragsmyndighetens skyldighet att göra en bedömning av vilka effekter statsunderstöden haft (36 §) komma i fråga. Lagförslaget är emellertid så uttömmande och detaljerat i fråga om beviljande, användning och återkrav av stöd att påståendet i motiven om statsunderstödslagens (breda) tillämplighet kan anses missvisande i tolkningshänseende. Med hänsyn till hur liten betydelse statsunderstödslagen har för lagens tillämpning ser utskottet ingen anledning till att paragrafen kompletteras på denna punkt.

10 §. Grundlagsutskottet har fäst sig vid bemyndigandet i 10 § 4 mom. till den del det gäller na-

tionellt finansierat projektstöd. Enligt momentet utfärdas genom förordning av statsrådet bestämmelser om nivån och maximibeloppet för de olika stöden inom de gränser som Europeiska gemenskapens lagstiftning sätter. I princip kan projektstödet uppgå till högst 100 procent av de godtagbara kostnaderna för projektet. Utskottet konstaterar att nivån på och det högsta beloppet för ett programbaserat projektstöd beror på hur programmet finansieras. Andra generellt påverkande faktorer är vilket genomslag den stödda verksamheten får och vilken tyngd den har med avseende på landsbygdsutvecklingen samt behovet av att engagera andra offentligrättsliga och privata aktörer i verksamheten. Det som framför allt avgör stödets nivå och maximibelopp är hur mycket pengar det sammantaget finns att tillgå. Utskottet föreslår att momentet preciseras genom en hänvisning till 1 mom., där det sägs att en förutsättning för att stöd ska beviljas är att den finansiering som behövs har anvisats i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond.

12 §. Enligt inkommen utredning är det inte nog med att bevilja startstöd bara till mikroföretag som inleder sin verksamhet, eftersom det kan bli aktuellt att anställa arbetskraft först när företagaren själv under många år ensam bedrivit verksamheten. Startstöd bör alltså också kunna beviljas för utvidgning av verksamheten. Utskottet konstaterar att de flesta av landsbygdens mikroföretag är enmansföretag där behovet av nyanställning kan uppstå först efter många års verksamhet. Dessutom bör man också i de fallen sänka tröskeln för nyanställning på landsbygden. Därför föreslår utskottet att stöd ska kunna beviljas mikroföretag också för utvidgning av verksamheten.

15 §. I paragrafen föreslås bestämmelser om förutsättningar för och begränsningar av beviljande av företagsstöd. Dessutom föreskriver 21 § om förutsättningar för och begränsningar av beviljande av projektstöd.

I en skrivelse till utskottet den 2 november 2006 konstaterar jord- och skogsbruksministe-

riet att enligt det nationella byggnadspolitiska programmet (SRb 30.1.2003) ska den offentliga sektorn föregå med gott exempel och på allt sätt främja en hög byggkvalitet (uppföljningsgruppens lägesrapport YM 151, s. 21). När byggnader uppförs med offentlig finansiering ska man ställa strängare kvalitetskrav är normalt med avseende på resurshushållning, funktionalitet, säkerhet och miljö. Hit hör bl.a. krav på byggmaterial, ekonomiska energilösningar och lokaldimensionering.

Med hänvisning till det ovan sagda anser utskottet att jord- och skogsbruksministeriet precis som nu bör kunna utfärda föreskrifter för byggande som stöds. Produkterna och teknikerna inom byggbranschen utvecklas så snabbt att det inte är någon idé att utfärda bestämmelser om dessa detaljer och deras koppling till olika stödbjekt i lag eller statsrådsförordning. Utskottet framhåller att de föreslagna bestämmelserna i enlighet med lagens allmänna räckvidd bara skulle gälla gårdar när verksamheten utvidgas till annan verksamhet än jordbruk.

Det är ytterst angeläget att ge akt på vilka ekonomiska konsekvenser kraven ovan får. Det gäller att se till att kraven inte leder till en omotiverad höjning av kostnadsnivån och att jord- och skogsbruksministeriets anvisningar inte blir roten till en byråkrati som gör det svårt att genomföra projekten.

På grundval av det ovan sagda föreslår utskottet att det i slutet av 2 mom. läggs till en mening om att det av en byggplanen också ska framgå hur funktionell, lämplig och miljöanpassad bygginvesteringen är. Dessutom föreslår utskottet ett nytt 5 mom. som säger att bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade detaljer avseende bygginvesteringar i anknytning till åtgärder som stöds kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §. I analogi med förslaget under 15 § föreslår utskottet att 2 mom. ändras och att paragrafen kompletteras med ett nytt 6 mom.

23 §. I 1 mom. handlar det om inom vilken tid en åtgärd som får stöd ska utföras. I regel är det två år från det att stödet beviljas. Enligt lagförslaget kan en kortare frist föreläggas för genomförande av en åtgärd som stöds med investeringsstöd eller startstöd medan fristen för en åtgärd som stöds med utvecklingsstöd är två år. Arbetskrafts- och näringscentralen kan enligt 2 mom. på ansökan förlänga fristen. Det föreslagna 15 § 2 mom. kräver att det i planen för den åtgärd som ska stödjas anges hur länge åtgärden förväntas ta. Enligt 34 § godkänns planen genom stödbeslutet. När det gäller bedömningen av fristen begränsas arbetskrafts- och näringscentralens prövningsrätt av 23 § 1 mom. om hur länge en åtgärd får ta. Redan de föreslagna bestämmelserna medger stöd till utvecklingsarbete som räcker mindre än två år. Men i princip ska den genomförandetid som godkänts genom stödbeslutet iakttas. Administrativt skulle situationen bli tydligare om en kortare tidsfrist kunde bestämmas också för åtgärder som genomförs med utvecklingsstöd och stödtagaren kunde ansöka om förlängning av denna tidsfrist hos arbetskrafts- och näringscentralen. Utskottet föreslår att 1 och 3 mom. ändras i enlighet med detta.

24 §. Enligt utredning till utskottet bör ikraftträdandet av den förslagna lagen om stöd för utveckling av landsbygden inte kopplas samman med ikraftträdandet av de föreslagna lagarna avseende offentlig upphandling och revision, som är under behandling i riksdagen. Utskottet föreslår följaktligen att hänvisningarna i 24 § 1 mom., 37 § 2 mom. och 44 § 2 mom. ges en mer allmän skrivning.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om begränsning av överlåtelse av egendom eller företagsverksamhet som stöds. I artikel 72 i EU:s landsbygdsförordning finns regler för investeringsrelaterade insatser varaktighet. Enligt punkt 1 i den artikeln ska medlemsstaten se till att landsbygdsfondens (EJFLU) stöd för en investeringsinsats får behållas om insatsen under fem år från beslutet om finansiering inte genomgår någon betydande förändring som a) påverkar dess art eller förutsättningarna för genomför-

andet, eller på ett otillbörligt sätt gynnar ett företag eller ett offentligt organ, b) innebär ändrade ägandeförhållanden beträffande infrastruktur eller att en produktionsverksamhet upphör eller flyttas. Dessutom ska man enligt artikel 72.2 återkräva felaktigt utbetalda belopp i enlighet med artikel 33 i förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken (EG:s finansieringsförordning).

I en utredning till utskottet har det påpekats att det i 24 § kommer att föreskrivas om sådana saker som kan anses som betydande förändringar av insatsen. Dessutom ska bestämmelsen bidra till att de mål som ställts för stöden (såväl de i 1 § angivna som de i programmet stipulerade) uppnås och att den verksamhet som finansieras med offentliga medel får hållbara effekter. Meningen är att förhindra att de fördelar som stödet genererar övergår till en aktör som inte hade kunnat beviljas stöd och vars verksamhet inte motsvarar de mål finansieringen avser.

Enligt det föreslagna 4 mom. räknas det inte som förbjuden överlåtelse när egendom som skaffats med hjälp av stöd eller företagsverksamhet som stöds övergår genom arv eller generationsväxling. Med tanke på den föreslagna lagens syfte är det dessutom på sin plats att den stödda företagsverksamhetens och utvecklingsverksamhetens kontinuitet stöds även i de fall då stödtagaren av en eller annan orsak inte klarar av att fortsätta med verksamheten eller när det är motiverat att överlåta egendom för vilken stöd betalas. Därför har det i 2 mom. tagits in bestämmelser om ett tillståndsförfarande. Stödtagaren kunde på ansökan som gjorts före överlåtelsen beviljas tillstånd att överlåta egendom som skaffats med stöd, om mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och om karaktären hos den verksamhet som är föremål för stödet inte förändras väsentligt. Lagförslaget saknar emellertid ett motsvarande tillståndsförfarande för överlåtelse av företagsverksamhet. Utskottet menar att tillståndsförfarandet lämpligen kunde utsträckas till att även gälla överlåtelse av företagsverksamhet. Det skulle innebära en ny praxis. Föresättningarna för överlåtelse av företagsverksamhet kunde bedömas utifrån samma mål-

uppfyllelsekriterier med beaktande av artikel 72 i EG:s landsbygdsförordning. Då skulle stöd villkoren i princip inte försvåra överföringen av en livsduglig företagsverksamhet till en mottagare som uppfyller villkoren för beviljande av stöd. Det skulle bidra till att företagsverksamhetens sysselsättande effekt kvarstår också när överlåtelsen sker på annat sätt än genom arv eller generationsväxling.

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, förutsatt att 2 mom. ändras på det sätt utskottet krävt. Förbudet mot överlåtelse av objektet för den investering som stöds utgör enligt grundlagsutskottet ett problem med tanke på 15 § i grundlagen. Bestämmelsen bör placeras i lagförslagets 45 §, som handlar om återkrav. Eftersom 3 mom. gäller förbud mot överlåtelse av företagsverksamhet som är föremål för stöd, föreslår jord- och skogsbruksutskottet att även dessa bestämmelser flyttas över till 45 §.

Utskottet föreslår att i 2 mom. tas in en bestämmelse om ett tillståndsförfarande för överlåtelse av objektet för en investering som stöds och att 3 mom. i enlighet med det sagda ovan kompletteras med en likartad bestämmelse avseende överlåtelse av företagsverksamhet som stöds. Detta ger upphov till en teknisk ändring i 56 § om besvärsförbud gällande stöd.

37 §. Med motiveringen under 24 § föreslår utskottet att 2 mom. ändras.

41 §. Grundlagsutskottet tar i sitt utlåtande upp frågan om utlämnande av uppgifter till lokala aktionsgrupper ur informationssystemet för övervakning. Rätten för myndigheter och andra som utför offentliga uppdrag att utan hinder av sekretessbestämmelserna få uppgifter har enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis vanligen begränsats till enbart nödvändig information. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 1 mom. ändras i enlighet med utlåtandet från grundlagsutskottet.

Enligt 4 mom. meddelar Landsbygdsverket föreskrifter om förfarandet vid den tekniska registreringen av uppgifter, om rättelse av fel och

brister samt om avförande av uppgifter. I propositionsmotiven står det att bestämmelserna uttryckligen utfärdas om teknisk användning av informationssystemet när uppgifter sparas, korrigeras eller raderas. Enligt motiven gäller bestämmelserna vilka användarrättigheter den som sköter dessa uppdrag behöver och i vilka situationer de kan användas. Utskottet konstaterar att i ljuset av propositionsmotiven gäller normgivningsbemyndigandet inte generella bestämmelser utan främst hur personalens uppgifter ska läggas upp på Landsbygdsverket. Föreskrifter om arbetsuppläggningsen är inte sådana bestämmelser som avses i 80 § 2 mom. i grundlagen. Utskottet föreslår således att sista meningen i momentet utgår.

44 §. Med motiveringen under 24 § föreslår utskottet att 2 mom. ändras.

45 §. Med hänvisning till kommentarerna under 24 § föreslår utskottet att i 1 mom. 3 och 4 punkten tas i bestämmelser om ett tillståndsförfarande vid överlåtelse av objekt för investeringar respektive företagsverksamhet.

I sitt utlåtande har grundlagsutskottet fäst sig vid 2 och 4 punkten i det föreslagna 1 mom. Enligt utlåtandet bör återkravet begränsas till situationer där beviljandet eller utbetalningen av stödet väsentligt har påverkats av att stödtagaren har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter (1 mom. 2 punkten). Dessutom bör 1 mom. 4 punkten preciseras i fråga om de EG-rättsakter som kan kräva att stödet återkrävs.

I en utredning till jord- och skogsbruksutskottet konstateras det att återkravsskyldigheten primärt följer av EG:s finansieringsförordning när det gäller de medfinansierade stödet i landsbygdsutvecklingsprogrammet för Fastlandsfinland och av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (nedan tillämpningsförordningen) när det gäller de med nationella medel finansierade statliga stöden. Dessutom finns det särskilda bestämmelser om återkrav i EG:s landsbygdsförordning samt i en kommissionsförordning om inspektionsförfarandet som kommer att ges med

stöd av den men som ännu är under beredning på gemenskapsnivå. Enligt lagförslaget skall stöd för utveckling av landsbygden framöver kunna beviljas också av andra EG-medel än medel ur landsbygdsfonden. Även bestämmelserna om återkrav av dessa medel bör kunna beaktas.

Utskottet föreslår att 1 mom. 2 punkten och 6 punkten (propositionens punkt 4) ändras utifrån synpunkterna ovan.

48 §. Grundlagsutskottet anser att den föreslagna 48 § är problematisk med tanke på proportionalitetsprincipen, alltså en av de allmänna rättsprinciperna. Utskottet föreslår att finansieringsmyndighetens prövningsrätt begränsas så att myndigheten bör jämka återkravet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att driva in det fulla beloppet. Detta är ett sätt att inte förverka stödtagarens förtroende när denne handlat i god tro.

Jord- och skogsbruksutskottet har uppmärksammat på att det i gemenskapslagstiftningen om stöd för utveckling av landsbygden föreskrivs om grunderna för när man kan avstå från att driva in EG-medfinansierade stöd. Dessutom omfattas det statliga stödet enligt lagförslaget av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget och förordningar som utfärdats med stöd av artikel 89. EG-domstolen har i sin rättspraxis gjort en bedömning av de situationer där en medlemsstat kan avstå från att driva in stöd eller där stödtagaren kan åberopa gemenskapens allmänna rättsprinciper.

När det gäller jämkning av återkrav av ett medfinansierat stöd har det också påpekats att medlemsstaterna enligt artikel 9.1 punkt a i EG:s finansieringsförordning inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitikerna ska anta de lagar och andra författningar och vidta alla andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett effektivt skydd för gemenskapens ekonomiska intressen och särskilt bl.a. driva in belopp som förlo-rats till följd av oegentligheter eller försummelser. Likaså ska medlemsstaterna enligt artikel 74 i EG:s landsbygdsförordning anta alla lagar och andra författningar för att se till att gemenska-

pens ekonomiska intressen skyddas på effektivt sätt. Om gemenskapsmedel redan har betalats ut till stödmottagaren ska dessa medel enligt artikel 33.2 i EG:s finansieringsförordning återkrävas enligt nationella förfaranden för återkrav och användas på nytt för verksamhet som ingår i samma program för landsbygdsutveckling. Enligt artikel 33.5 får kommissionen besluta att belasta medlemsstaterna med de belopp som skall återkrävas, om medlemsstaten inte har inlett alla administrativa eller rättsliga förfaranden i den nationella lagstiftningen eller gemenskapslagstiftningen för att genomföra återkravet inom ett år efter det första administrativa konstaterandet (i praktiken beslutet om återkrav).

Medlemsstaterna får avstå från återkrav först när ett landsbygdsutvecklingsprogram upphört. Enligt artikel 33.7 i EG:s finansieringsförordning får en medlemsstat besluta att avbryta indrivningen sedan ett program för landsbygdsutveckling har avslutats, om redan åsamkade och förväntade kostnader för indrivningen tillsammans överstiger den summa som ska drivas in eller om det visar sig omöjligt att genomföra indrivning därför att gäldenären eller de personer som är juridiskt ansvariga för oegentligheten är oförmögna att betala, vilket har fastställts enligt den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning. Som huvudregel gäller alltså att medlemsstaterna alltid ska driva in stöd som beviljats eller betalats regelvidrigt. Det är tillåtet att på vissa villkor avbryta indrivningen, men först när programmet avslutats.

När det gäller jämkning av återkrav av medfinansierat stöd framhålls det i utredningen till utskottet också att det i artikel 47 i den genomförandeförordning från kommissionen som ska utfärdas med stöd av EG:s landsbygdsförordning föreslås regler för eventuell force majeure då medlemsstaten kan låta bli att driva in stödet helt eller delvis. Det kan t.ex. handla om att stödtagaren avlidit eller länge varit oförmögen att arbeta. De övriga kriterierna i artikeln hänger i synnerhet samman med jordbrukets strukturstöd och stöd enligt landsbygdsutvecklingsprogrammets axel 2. Som force majeure betraktas normalt överraskande händelser som stödmottagaren inte

har inflytande över och som inträffat efter det att stödet beviljats. Om det inte är fråga om force majeure av detta slag ska stödet drivas in i enlighet med artikel 33 i EG:s finansieringsförordning. Från gemenskapsrättsperspektiv har stödtagarens medverkan egentligen ingen betydelse för uppkomsten av återkravsgrunden. När det gäller gemenskapsfinansierade stöd kräver enligt EG-domstolens praxis ett konstaterande av överträdelse av bestämmelser inte att det måste kunna bevisas att stödtagaren förfarit svikligt. Enligt EG-domstolen kräver inte heller proportionalitetsprincipen att indragningen av stödet begränsas bara till de fall där stödmottagaren uppsåtligt brutit mot finansieringsvillkoren (Comunità montana della Valnerina mot kommissionen, C-240/03 P).

Enligt information till utskottet om jämkning av återkrav av statligt stöd tillåter lagförslaget även företagsstöd som helt finansieras med nationella medel. Då handlar det om stöd som uppfyller kriterierna för statligt stöd i artikel 87 i EG-fördraget. Dessutom kan av projektstöden de som går till utbildningsprojekt beviljas som statligt stöd enligt artikel 87 i fördraget. Enligt artikel 88.3 i fördraget ska kommissionen underrättas om statligt stöd i så god tid att den kan undersöka om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden och yttra sig. Rådet antar med stöd av artikel 89 i fördraget förordningar om anmälan om statligt stöd, granskning och indrivning av olagligt beviljat statligt stöd samt om de fall då kommissionen inte behöver underrättas om stödet.

Det har också påpekats för utskottet att kommissionen i princip ska informeras om en stödordning, om något av de ingående stöden uppfyller kriterierna för statligt stöd. Om kommissionen godkänner stödordningen, måste hela ordningen och de enskilda stöden uppfylla villkoren i kommissionens beslut. I det fall att det är frågan om ett stöd som enligt rådets förordning (EG) nr 994/98 om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen på vissa slag av övergripande statligt stöd är undantaget från anmälingsskyldigheten, måste stödet uppfylla kriteri-

erna i de kommissionsförfordningar som utfärdats med stöd av rådets förordning.

Det finns regler för återkrav av olagligt statligt stöd i tillämpningsförfordningen. Enligt artikel 14.1 i förordningen ska kommissionen vid negativa beslut i fall av olagligt stöd besluta att den berörda medlemsstaten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren. Kommissionen ska inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten. Återkravet ska enligt artikel 14.3 verkställas utan dröjsmål och enligt den berörda medlemsstatens förfaranden enligt nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa kommissionens beslut.

Om en medlemsstat inte rättar sig efter kommissionens beslut, kan kommissionen enligt artikel 88.2 i EG-fördraget hänskjuta ärendet direkt till EG-domstolen. Enligt domstolens rättspraxis är den enda grund som en medlemsstat kan åberopa i ett sådant fall att det föreligger absolut hinder mot att på ett korrekt sätt verkställa beslutet (kommissionen mot Italien, C-280/95 och kommissionen mot Italien, C-99/02). Enligt fast rättspraxis kan en medlemsstat inte heller hänvisa till bestämmelser, praxis eller förhållanden i deras respektive nationella rättsordning för att dra sig undan de förpliktelser som följer av gemenskapsrätten (kommissionen mot Tyskland, C-5/89).

När det gäller tillämpningen av proportionalitetsprincipen har EG-domstolen i flera mål konstaterat att återkrav av olagliga stöd är en konsekvent följd av att stödet konstaterats vara olagligt. Återkrav kan, med hänsyn till att av den tidigare situationen ska återställas, i princip inte anses vara en åtgärd som är oproportionerlig i förhållande till fördragets bestämmelser om statligt stöd. Syftet är att mottagaren av stödet förlovar de fördelar som han åtnjöt på marknaden i förhållande till sina konkurrenter (Spanien mot kommissionen, C-169/95 och Unicredito Italiano SPA, C-148/04). Enligt rättspraxis kan stödmottagaren ha berättigade förväntningar på att stödet är riktigt endast om detta har beviljats med iakttagande av förfarandet i artikel 88 i för-

draget. Dessutom ska en omdömesgill aktör i regel försäkra sig om att förfarandet iakttagits (Alcan Deutschland, C-24/95, Demesa och Territorio Histórico de Álava mot kommissionen, förenade målen C-183/02 P och C-187/02 P samt ovannämnda C-148/04).

Högsta förvaltningsdomstolen har gjort en bedömning av förhållandet mellan den nationella lagstiftningen och reglerna för statligt stöd i ett beslut den 27 september 2006 (HFD 2006:68). Målet gällde ett statligt stöd som hade beviljats trots att det inte uppfyllde villkoren i de nationella bestämmelserna och därmed inte ingick i den stödordning kommissionen godkänt. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade i sitt beslut att stödtagaren utifrån den nationella rättsordningen och gemenskapens rättsordning bara har rätt att lita på beslut som fattats enligt lag och EG:s rättsordning.

Det har ansetts vara ytterst problematiskt med tanke på genomförandet av stöd som medfinansieras av EG och eventuellt nationellt statligt stöd om det i den nya lagen föreskrivs om myndighetens skyldighet att helt eller delvis avstå från återkrav på grund av stödtagarens förhållanden eller verksamhet och utifrån en generell skälighetsprövning avseende dessa. I det fall att finansieringsmyndighetens prövningsrätt binds utan hänsyn till det ovan sagda, blir jämningsbestämmelsen över huvud taget inte tillämplig på stöd som medfinansieras av gemenskapen. Lagen skulle inte heller då tillåta några nationella stödordningar för vilkas vidkommande gemenskapslagstiftningen utgår från ett effektivt återkrav till fullt belopp. Bestämmelsen skulle följaktligen främst tillämpas på nationellt finansierade projektstöd som inte utgör statligt stöd enligt artikel 87 i EG-fördraget.

Av ovan angiven anledning föreslår utskottet att 48 § ändras så att den ger finansieringsmyndigheten möjlighet att väga in olika tillämpningar också för medfinansierade stöd och samtidigt säkerställer ett effektivt återkrav i enlighet med gemenskapslagstiftningens krav. I anknytning till denna ändring föreslår utskottet att 2 mom. stryks.

56 §. Med hänvisning till kommentarerna under 24 § föreslår utskottet att den andra hänvisningsbestämmelsen i paragrafen ändras.

57 §. Utskottet föreslår några tekniska ändringar i 1 och 2 mom. Dessutom föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att det utan besvärstillståndsförfarande blir tillåtet att överklaga hos högsta domstolen inte bara när det gäller återkrav utan också när det gäller beslut om avbrytande av betalning av stöd.

60 §. Enligt utredning till utskottet varken upphäver eller ändrar den föreslagna lagen de i 60 § nämnda lagarna (lagen om stödjande av företagsverksamhet 1068/2000, lagen om finansiering av landsbygdsnärings 329/1999 och lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings 45/2000). Följaktligen är de föreslagna bestämmelserna om att behandlingen av stöd enligt nämnda lagar och stöd som motsvarar stöd enligt den nya lagen ska ske enligt de bestämmelser som gäller vid lagens ikraftträdande (och som fortsätter att gälla) överflödiga.

Det har också påpekats för utskottet att enligt allmänna tolkningsprinciper är det klart att den nya lagen, som tillåter att i lagen nämnda stöd börjar beviljas först efter den 1 maj 2007, inte kan påverka stöd som före det beviljats enligt

annan lagstiftning och inte heller på återkrav av stöd som beviljats tidigare enligt den lagstiftningen, som fortsatt gäller. Om man trots allt vill ändra bestämmelserna om utbetalning, kontroll, granskning och återkrav på grund av den nya lagen, bör ändringarna göras i de nämnda författningarna. Lagtekniskt kan en sådan ändring inte genomföras enbart genom att i den nya lagen föreskriva om ett ikraftträdandearrangemang, som innebär att den nya lagen tillämpas i stället för den tidigare lagstiftningen utan att samtidigt upphäva eller ändra den berörda lagstiftningen.

Med hänvisning till det ovan sagda anser utskottet att de föreslagna bestämmelserna är onödiga. Dessutom är bestämmelserna, särskilt 2 mom., anmärkningsvärt otydliga när det gäller räckvidd och innehåll. Utskottet föreslår att hela paragrafen stryks.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslag 2 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om stöd för utveckling av landsbygden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1—4 §
(Som i RP)

2 kap.

Allmänna förutsättningar för beviljande av stöd

5—9 §
(Som i RP)

10 §

Förutsättningar som gäller finansieringen av stödet och dess belopp

(1—3 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om nivån och maximibeloppet för de olika stöden inom den gränser som Europeiska gemenskapens lagstiftning och de i 1 mom. avsedda medlen sätter. Dessutom utfärdas genom förordning av statsrådet bestämmelser om användningen av vederlagsfritt arbete och överlåtelse av en produktionsinsats som privat finansiering.

3 kap.

Företagsstöd

11 §
(Som i RP)

12 §

Startstöd för företagsverksamhet

Startstöd för företagsverksamhet kan beviljas jordbruksföretag för utvidgande av verksamheten så att denna gäller även annat än jordbruk samt mikroföretag för inledande eller utvidgning av verksamheten.

(2—4 mom. som i RP)

13 och 14 §
(Som i RP)

15 §

Förutsättningar för och begränsningar av beviljande av företagsstöd

(1 mom. som i RP)

En förutsättning för att företagsstöd skall beviljas är att stödet är nödvändigt för den företagsverksamhet som stödet avser. En förutsättning är dessutom att sökanden lägger fram en plan för den åtgärd som skall stödas. I planen skall målen för åtgärderna anges liksom även de åtgärder som krävs för att målen skall uppnås samt den tid inom vilken detta skall ske, verksamhetens lönsamhet, de totala kostnaderna samt en bedömning av totalfinansieringen. *Av en plan som avser byggande skall dessutom framgå hur funktionell, lämplig och miljöanpassad bygginvesteringen är.*

(3 och 4 mom. som i RP)

Bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade detaljer i fråga om bygginvesteringar i anknytning till åtgärder som stöds enligt denna lag kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. (Nytt 5 mom.)

16 §
(Som i RP)

4 kap.

Projektstöd

17—20 §
(Som i RP)

21 §

Förutsättningar för och begränsningar av beviljande av projektstöd

(1 mom. som i RP)

Projektstöd kan beviljas för en åtgärd som har givits formen av ett separat projekt som är fristående från sökandens normala verksamhet och som fortgår högst tre år eller av särskilda skäl högst fem år. Ett villkor för beviljande av stöd är

att sökanden lägger fram en projektplan som innefattar målen för projektet och de åtgärder som krävs för att målen skall uppnås samt den tid som projektet tar i anspråk samt bedömningar av de totala kostnaderna och totalfinansieringen. *Av en projektplan som avser byggande skall dessutom framgå hur funktionell, lämplig och miljöanpassad bygginvesteringen är.*

(3 och 5 mom. som i RP)

Bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade detaljer i fråga om bygginvesteringar inom ramen för åtgärder som stöds enligt denna lag kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. (Nytt 6 mom.)

22 §

(Som i RP)

5 kap.

Stöd villkor

23 §

Tiden för utförande av åtgärder vid företagsstöd

En åtgärd som stöds med företagsstöd skall i dess helhet genomföras inom två år från beviljandet av stödet. En kortare frist kan dock föreläggas för genomförande av en åtgärd som stöds (*utesl.*), om detta är motiverat med hänsyn till det sätt på vilket *åtgärden* genomförs eller företagsverksamhetens art. Om en ansökan om startstöd görs i anslutning till ett investeringsstöd räknas fristen för genomförande av en åtgärd från det att investeringen färdigställts eller genomförts.

(2 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om den frist som förläggs för genomförande av en åtgärd som stöds (*utesl.*).

24 §

Villkor för användning av stöd

Bestämmelser om användningen av stöd för förvärv av varor och tjänster samt för upplåtande på entreprenad finns i *lagstiftningen* om offentlig upphandling (*utesl.*). Stödtagaren skall lägga fram en utredning om att förvärvet skett på det sätt som förutsätts i nämnda *lagstiftning*.

Objektet för den investering som stöds får inte permanent eller i betydande grad användas för annat än sådan företagsverksamhet eller sådant utvecklingsarbete som stödet avser (*utesl.*) innan fem år har förflutit från betalningen av den sista stödposten. *Om ägande- eller besittningsrätten till objektet för den investering som stöds överläts på någon annan innan fem år förflutit från betalningen av den sista stödposten, skall stödtagaren före överlåtelsen utverka arbetskrafts- och näringscentralens tillstånd till det. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären hos den företagsverksamhet eller det utvecklingsarbete som är föremålet för stödet inte förändras väsentligt.*

Den företagsverksamhet som är föremålet för stödet får inte (*utesl.*) läggas ned eller inskränkas väsentligt innan fem år förflutit från betalningen av den sista stödposten. *Om ägande- eller besittningsrätten till den företagsverksamhet som stöds överläts på någon annan innan fem år förflutit från betalningen av den sista stödposten, skall stödtagaren före överlåtelsen utverka arbetskrafts- och näringscentralens tillstånd till det. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären hos den företagsverksamhet som stöds inte förändras väsentligt.*

(4 mom. som i RP)

25 och 26 §

(Som i RP)

6 kap.

Ansökan om och beviljande av stöd27—34 §
(Som i RP)

7 kap.

Betalning av stöd35 och 36 §
(Som i RP)

37 §

Godkännande och presterande av betalning

(1 mom. som i RP)

Stödtagaren skall för betalning av stödet lägga fram en utredning om att kostnaderna är skäliga. När saken gäller upphandling enligt *lagstiftningen* om offentlig upphandling utgör en utredning om att det förfarande som *krävs i nämnda lagstiftning* har iakttagits ett tillräckligt bevis för att kostnaderna är skäliga. I annat fall skall stödtagaren lägga fram en utredning om att kostnaderna baserar sig på en normal prisnivå.

(3 och 4 mom. som i RP)

38 och 39 §
(Som i RP)

8 kap.

Övervakning av stöd40 §
(Som i RP)

41 §

Informationssystem för övervakning

För övervakningen av finansiering, beviljande, betalning, inspektion och återkrav av stöd samt av effekterna av stöden finns ett informa-

tionssystem för övervakning som består av register. I lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) finns bestämmelser om hur registren skall föras och användas. Utöver vad som i nämnda lag bestäms om användningen av register har en lokal aktionsgrupp utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att ur ett register få *de uppgifter som är nödvändiga för* skötseln av *de uppgifter som anges för gruppen (utesl.)*.

(2—3 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om sådana uppgifter som utan att utgöra personuppgifter kan föras in i registret. (*Utesl.*)

42 §
(Som i RP)

9 kap.

Inspektion43 §
(Som i RP)

44 §

Inspektion

(1 mom. som i RP)

För att tillsynsuppdraget skall kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt kan en utomstående revisor befullmäktigas att förrätta revision. Revisorn skall vara en i *revisionslagstiftningen* avsedd revisor eller revisionssammanslutning. Revisionssammanslutningen skall utse en för revisionen huvudansvarig revisor. Vid utförandet av revisionsuppdraget tillämpas förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. På den revisor som utför revisionsuppdraget tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänstansvar. På skada som orsakas vid revisionen tillämpas bestämmelserna i skadeståndslagen.

(3 mom. som i RP)

10 kap.

Avbrytande av betalning av stöd samt återkrav

45 §

Avbrytande av betalning av stöd samt återkrav

Arbetskrafts- och näringscentralen är skyldig att avbryta betalningen av ett stöd samt att av stödtagaren återkräva ett stöd som betalats felaktigt eller utan grund, om

(1 punkten som i RP)

2) stödtagaren har gett sådana felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet eller betalningen av stöd,

3) stödtagaren utanarbetskrafts- och näringscentralens tillstånd har överlåtit objektet för den investering som stöds innan fem år förflutit från betalningen av den sista stödposten, (Ny)

4) stödtagaren utanarbetskrafts- och näringscentralens tillstånd har överlåtit den företagsverksamhet som stöds innan fem år förflutit från betalningen av den sista stödposten, (Ny)

(5 punkten som 3 punkten i RP)

6) Europeiska gemenskapens lagstiftning om stöd för utveckling av landsbygden som medfinansieras av Europeiska gemenskapen eller helt finansieras med nationella medel förutsätter det.

(2 mom. som i RP)

46 och 47 §

(Som i RP)

48 §

Jämkning av återkrav

Arbetskrafts- och näringscentralen kan delvis avstå från att driva in det belopp som betalats felaktigt eller utan grund eller den ränta som betalats på beloppet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att driva in det fulla beloppet. Återkravet och indrivningen av ränta

skall dock ske till fullt belopp om Europeiska gemenskapens lagstiftning om stöd för utveckling av landsbygden som medfinansieras av Europeiska gemenskapen eller helt finansieras med nationella medel kräver det.

(2 mom. utesl.)

49 och 50 §

(Som i RP)

11 kap.

Särskilda bestämmelser

51—55 §

(Som i RP)

56 §

Besvärsförbud

I ett beslut av arbetskrafts- och näringscentralen som gäller förlängning av fristen enligt 23 § 2 mom. eller tillstånd enligt 24 § 2 och 3 mom. får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

57 §

Ändringssökande

I beslut enligt denna lag av arbetskrafts- och näringscentralen (utesl.) får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I de beslut av landsbygdsnäringsnämnden som gäller avbrytande av betalning eller återkrav av ett stöd får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (utesl.). I övrigt får ändring sökas i beslut av landsbygdsnäringsnämnden genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

12 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

58 och 59 §
(Som i RP)

60 §
(Utesl.)

Helsingfors den 1 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Eero Lämsä /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Jari Leppä /cent
Minna Lintonen /sd
Reijo Paajanen /saml
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.